

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2024-06-13
Stockholm

Mål nr
M 12509-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-09-29 i mål nr M 1915-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

Miljönämnden i Helsingborgs kommun
251 89 Helsingborg

Motpart

4 Season Food AB

SAKEN

Miljösanktionsavgift

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljönämnden i Helsingborgs kommuns beslut den 16 mars 2023, ärendenr 2023-557, om miljösanktionsavgift.

Dok.Id 2080019

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljönämnden i Helsingborgs kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens beslut. Nämnden har anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljödomstolen.

4 Season Food AB har getts möjlighet att yttra sig i målet men har inte kommit in med något yttrande.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Miljönämnden har beslutat att 4 Season Food AB ska betala en miljöstraffavgift om sammanlagt 20 000 kr eftersom bolaget har salufört fyra olika kosmetiska produkter som saknar föreskriven information på svenska enligt vad som stadgas i 4 § förordningen (2013:413) om kosmetiska produkter. Att den som åsidosätter denna bestämmelse ska betala miljöstraffavgift följer av 30 kap. 1 § första stycket 3 miljöbalken och 7 kap. 15 § förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter.

Innan myndigheten beslutar om miljöstraffavgift ska den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig (se 30 kap. 3 § andra stycket miljöbalken). Det finns däremot inget krav på att den avgiftsskyldige först ska få möjlighet att vidta rättelse.

Enligt 30 kap. 2 § miljöbalken ska en miljöstraffavgift tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Avgiften behöver dock inte tas ut om det vore oskäligt med hänsyn till vissa närmare uppräknade omständigheter. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det ska vara fråga om undantagssituationer för att avgiften inte ska tas ut. Det är inte oskäligt att ta ut avgift när överträdelsen exempelvis berott på att den avgiftsskyldige inte känt till de regler som gäller, att en uppdragstagare som anlåtats begått ett misstag, att en verksamhet är nystartad, att man glömt eller inte haft tid etc. Det är inte heller oskäligt att ta ut avgift om den avgiftsskyldige har ekonomiska problem eller om avgiften annars ter sig hög i förhållande till den avgiftsskyldiges ekonomiska förhållanden. (Se prop. 2005/06:182 s. 52 och s. 156.)

4 Season Food AB anförde till stöd för sitt överklagande till mark- och miljödomstolen att bolaget nyss hade tagit över verksamheten med de varor och produkter som fanns i lokalen från en annan verksamhetsutövare, att företrädaren för bolaget inte kände till alla produkter som fanns i lokalen och inte heller lagstiftningen om informationstext för kosmetiska produkter samt att den tidigare ägaren hade garanterat att alla varor i lokalen kunde säljas. Vidare anförde bolaget att verksamheten var nystartad och att det kunde bli svårt för bolaget att fortsätta med sin verksamhet om bolaget måste betala miljöstraffavgiften.

Mark- och miljööverdomstolen finner att det inte framkommit sådana omständigheter som innebär att det vore oskäligt att ta ut miljöstraffavgift. Storleken på avgiften är korrekt beräknad.

Mot denna bakgrund ska mark- och miljödomstolens dom ändras och miljönämndens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Liselotte Rågmark, Gösta Ihrfelt, referent, och Rikard Backelin.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-09-29
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1915-23

PARTER

Klagande

4 Season Food AB,

Motpart

Miljönämnden i Helsingborgs stad
251 89 Helsingborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljönämnden i Helsingborgs stads beslut den 16 mars 2023 i ärende nr 2023-557, se bilaga 2

SAKEN

Miljösanktionsavgift, X, Helsingborgs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen bifaller överklagandet och upphäver det överklagade beslutet.

BAKGRUND

Miljönämnden i Helsingborgs stad (nämnden) beslutade att 4 Season Food AB (bolaget) skulle betala en miljöstraffavgift på 20 000 kronor för att ha salufört kosmetiska och hygieniska produkter som inte haft informationstext på svenska. Bolaget har överklagat nämndens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

4 Season Food AB har yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver nämndens beslut. Till stöd för överklagandet har bolaget i huvudsak anfört följande.

Bolaget tog över verksamheten i lokalen i slutet av oktober 2022 och övertog då de varor och produkter som fanns i lokalen. Företrädaren för bolaget kände inte till alla produkter som fanns i butiken och inte heller lagstiftningen om informationstext för kosmetiska och hygieniska produkter. Den tidigare ägaren kände till både produkterna och lagstiftningen och hade garanterat att alla varor som fanns i lokalen var okej att sälja, vilket bolaget litade på. Verksamheten är nystartad och det kommer att bli svårt för bolaget att fortsätta med sin verksamhet om man måste betala miljöstraffavgiften.

Nämnden har bestritt ändring av beslutet och anfört i huvudsak följande.

Den som till en slutanvändare tillhandahåller en kosmetisk produkt som saknar föreskriven information på svenska ska, enligt 30 kap. 1 § miljöbalken och 7 kap. 15 § förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter, betala en miljöstraffavgift om 5 000 kr.

En straffavgift kan tas ut för varje överträdelse, dvs. för varje produkt med otillräcklig märkning som har tillhandahållits på marknaden (se exempelvis Mark- och miljödomstolen i Nacka mål M 2221-22, med hänvisning till MÖD M 1135-17).

Det krävs inte att överträdelsen har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet, se 30

kap. 2 § miljöbalken. Enligt andra stycket i samma bestämmelse är det under vissa förutsättningar möjligt att underlåta att ta ut avgiften. Möjligheten att befria från miljöskaktionsavgift tillämpas i undantagssituationer. Det anses inte oskäligt att ta ut en avgift när överträdelsen exempelvis berott på att den avgiftsskyldige inte känt till de regler som gäller, se prop. 2005/06:182, s. 51 f.

I rubricerat mål har bolaget framför allt åberopat sin okunskap avseende gällande bestämmelser för märkning av kosmetiska produkter. Detta är uttryckligen inget giltigt skäl för att avgift inte ska tas ut. Tiden från övertagande (ca 6 månader) mer än tillräcklig tid för att inventera lagerförda varor och åtgärda brister.

Bolaget omsatte 4,8 miljoner kronor 2022 med ett positivt resultat på drygt 800 000 kronor. Miljöskaktionsavgiften kan av denna anledning inte anses vara för betungande för företaget – något som visserligen ändå inte utgör skäl för att inte ta ut en avgift.

Sammanfattningsvis anser nämnden att överklagandet ska avslås.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser och de huvudsakliga omständigheterna i målet framgår av det överklagade beslutet.

Bestämmelserna om miljöskaktionsavgifter och om domstolsprövningen

De av nämnden upptagna produkterna som omfattas av miljöskaktionsavgiften är kosmetiska produkter som framgår av 2 § i förordningen (2013:413) om kosmetiska produkter (kosmetikaförordningen). Om sådana produkter inte är märkt på det sätt som anges i 4 § kosmetikaförordningen ska en miljöskaktionsavgift tas ut. Bestämmelserna om miljöskaktionsavgifter finns i 30 kap. miljöbalken och i förordning (2012:259) om miljöskaktionsavgifter. Den aktuella miljöskaktionsavgiften, inklusive beloppet, regleras i 7 kap. 15 § punkt 2 i förordningen. Miljöskaktionsavgift behöver dock inte tas ut enligt 30 kap. 2 § andra stycket miljöbalken om det – med hänsyn till de i paragrafen angivna förutsättningarna – vore oskäligt.

Skälighetsbedömning

Enligt 30 kap. 2 § andra stycket, p. 2, miljöbalken, står ” Avgiften behöver dock inte tas ut om det vore oskäligt med hänsyn till - att överträdelsen berott på en omständighet som inte kunnat eller borde ha förutsetts eller som den avgiftsskyldige inte kunnat påverka”. Oaktat att den kan anses ha förekommit en överträdelse av 4 § kosmetikaförordningen ska vid bedömning även hänsyn tas till att miljöstraffsavgifter har en straffrättslig karaktär och därför ska bedömningen göras försiktig. När den sanktionerade bestämmelsen i sig innehåller ett undantag, eller alternativa sätt att uppfylla bestämmelsen, måste bevisbördekravet tillämpas så att nämnden även har att visa att undantaget eller alternativet inte är relevant.

Mot bakgrund av att 4 Season Food AB nyss tagit över verksamheten från annan verksamhetsutövare, att produkter i sortimentet följde med till nya verksamhetsutövaren samt att den tidigare verksamhetsutövaren sagt att alla produkter var godkända för försäljning så framstår det som oskäligt att kräva att verksamhetsutövaren på egen hand ska kunna ta ställning till om en viss produkt uppfyller kravet.

Tillsynsmyndigheten borde initialt göra ett tillsynsbesök och informera verksamhetsutövaren vad som gäller. Om sedan rättelse inte görs kan miljöstraffsavgift påkallas. Det framgår också att 4 Season Food AB inte uppfattade att tillsynsbesöket omedelbart skulle följas av ett beslut om miljöstraffsavgift, utan möjlighet till föregående rättelse. Av ovanstående görs bedömningen att en miljöstraffsavgift är oskälig och hänsyn bör också tas till att det rör sig om en liten verksamhet.

Sammanfattning

Sammantaget anser domstolen att det inte finns skäl att ta ut den aktuella miljöstraffsavgiften.

Omröstningsregler vid mark- och miljödomstolen

Vid omröstning i mark- och miljödomstolen tillämpas 16 kap. rättegångsbalken, RB, (jmf 3 kap. 6 § lag (2010:921) om mark- och miljödomstolar.) Enligt 16 kap. 6 § RB tillämpas 29 kap. RB i fråga om ansvar. Det innebär att den lindrigaste eller minst ingripande meningen ska gälla (29 kap. 3 § RB). Mark- och miljödomstolen bedömer att miljöstraffsavgifter har sådan straffrättslig karaktär att den lindrigaste meningen ska gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (MMD-02)

Överklagande senast den 20 oktober 2023.

Lena Pettersson

Catharina Ogenblad

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Lena Pettersson (skiljaktig, se bilaga 1), ordförande, och tekniska rådet Catharina Ogenblad. Målet har beretts av tingsnotarien Jacob Gilbertsson.